

2012-02-06
Dnr 44-2011:2162

Södertörns Friskola Ekonomisk Förening

Rektorn vid Södertörns friskola
info@friskola.nu

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Södertörns friskola
i Huddinge

Tillsyn av Södertörns friskola

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Huddinge kommun under läsåret 2011/2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Den fristående skolan Södertörns friskola besöktes av Skolinspektionen den 12 januari 2012. Tillsynsbesöket genomfördes av undervisningsrådet Stig Westlund.

På Södertörns friskola är elevernas kunskapsresultat förhållandevis goda. Nationell statistik för årskurs 9 visar att från år 2007 och fram till och med år 2010 ökade andelen elever som når målen i alla ämnen för att vårterminen 2011 sjunka något. Andelen elever behöriga till nationellt program vårterminen 2010 var 94 procent. Det genomsnittliga meritvärdet vårterminen 2011 var 227 poäng att jämföra med rikets 210,6. Det finns dock stora variationer mellan andelen flickor och pojkar som får betyget MVG. Vid en jämförelse mellan andelen elever som fått ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget i de nationella ämnesproven 2011 i svenska var det 29 procent av eleverna som fick ett högre betyg jämfört med rikets 18 procent. Motsvarande jämförelse i engelska visar att 12 procent fick högre slutbetyg jämfört med rikets 8 procent. Av den nationella statistiken vårterminen 2011 framgår att andelen elever behöriga till de olika gymnasieutbildningarna är drygt 90 procent.

Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt i samtal med rektorn framkommer att Södertörns friskola har ett värdegrundarbete som resulterar i en trygg miljö men att studieron kan bli bättre. Skolans elevenkät som genomfördes hösten 2011 visar att eleverna trivs bra eller mycket bra i skolan och trivs med kompisarna. Vidare framkommer att eleverna trivs med lärarna och de anser att de blir tillräckligt sedda av lärarna. Eleverna anser också att de har någon vuxen att vända sig till om de vill prata, däremot är det cirka 1/3 av eleverna som inte vet att skolan har en kurator som de kan vända sig till. Skolinspektionens enkät för elever i årskurs 9, vårterminen 2011 visar att eleverna känner sig trygga i skolan. 100 procent av föräldrarna upplever att skolan är en trygg plats för deras barn. Drygt 20 procent av eleverna anser att det stämmer ganska dåligt med att det är arbetsro under lektioner och arbetspass vilket också bekräftas i skolans egen enkät.

I samband med tillsynen har Skolinspektionen granskat exempel på åtgärdsprogram. Av dessa framgår inte alltid elevens behov eller vilka konkreta åtgärder skolan och lärarna ska vidta för att eleven ska få det särskilda stöd den har rätt till. Åtgärdena som beskrivs utgörs många gånger av att eleven fortsätter lästräningen tillsammans med läraren och är inte alltid relaterade till de nationella målen.

Det är också viktigt att säkerställa att det ges information om att beslut om åtgärdsprogram kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

En elev som saknar betyg i något ämne efter årskurs 9 ska ha en skriftlig bedömning i ämnet. Skolinspektionen har tagit del av ett par skriftliga bedömningar som givits till elever vårterminen 2011. Av dessa framgår inte vilka kunskapskvaliteter som eleven nått utan fokus ligger på vilka mål som eleven inte nått. Vidare behöver de individuella utvecklingsplanerna vidareutvecklas så att elevens kunskapsutveckling i de skriftliga omdömena tydliggörs i förhållande till de nationella målen. Även den framåtsyftande delen behöver utvecklas. Av de exempel som Skolinspektionen tagit del av framgår heller inte skolans insatser tydligt utan det mesta ansvaret för kunskapsutvecklingen ligger på eleven. I några skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är kopplingen till kunskapskraven inte tydlig. I ämnet matematik anges t.ex. att eleven ska vara fokuserad under lektionstid, fråga om eleven inte förstår något etc.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Södertörns friskola i Huddinge måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Södertörns friskola att senast **2012-05-07** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygs-sättning.

I detta ingår att:

- en skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ges när ett icke god-känt betyg sätts i ett avslutat ämne (10 kap. 22 § skollagen).
- de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska ni **senast 2012-05-07** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Rektor ser inte till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

- rektor ser till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses (3 kap. 9 § skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Från 2007 och fram till och med 2010 ökade andelen elever som når målen i alla ämnen från 72 procent till 90 procent för att vårterminen 2011 sjunka till 86 procent, motsvarande resultat för riket är 77 procent. Andelen elever behöriga till nationellt program vårterminen 2010 var 94 procent. Det genomsnittliga meritvärdet vårterminen 2011 var 227,0 poäng att jämföra med rikets 210,6. Andel elever som når minst godkänt i de olika ämnena vårterminen 2011 visar på en spridning från 96 procent till 100 procent. Det finns dock stora variationer mellan andelen flickor och pojkar som får betyget MVG. I hem- och konsumentkunskap var det 26,9 procent av flickorna som fick MVG, 0,0 procent av pojkarna fick MVG, i moderna språk var det 43,1 procent för flickorna och 26,4 procent för pojkarna. I historia och religion var skillnaden cirka 15 procentenheter medan i samhällskunskap var andelen flickor och pojkar i stort lika vad gäller betyget MVG, cirka 35 procent. Vid en jämförelse mellan andelen elever som fått ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget i de nationella ämnesproven 2011 i svenska var det 28,6 procent av eleverna som fick ett högre betyg jämfört med rikets 18,1 procent. Motsvarande jämförelse i engelska visar att 11,7 procent fick högre slutbetyg jämfört med rikets 8,0 procent. Till de högskoleförberedande programmen fördelade sig behörigheten enligt följande, estetiskt program 93 procent, ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapliga program 91 procent samt naturvetenskapligt och tekniskt program 92 procent.

Resultat av värdegrundsarbetet

Skolans elevenkät som genomfördes hösten 2011 visar att 98 procent av eleverna trivs bra eller mycket bra i skolan och 99 procent trivs med kompisarna. 98 procent av eleverna trivs med lärarna och de anser att de blir tillräckligt sedda, 97 procent, av lärarna. Eleverna anser att de har någon vuxen att vända sig till om de vill prata, däremot är det en 33 procent av eleverna som inte vet att skolan har en kurator som de kan vända sig till.

Skolinspektionens enkät för elever, 87 svarande, i årskurs 9, vårterminen 2011 visar att 92 procent av eleverna känner sig trygga i skolan. 100 procent av föräldrarna anser att skolan är en trygg plats. 21,8 procent av eleverna anser att det stämmer ganska dåligt med att det är arbetsro under lektioner och arbetspass. 20,7 procent av eleverna anser att de har svårt att jobba i klassrummet för att andra elever stör och 10,3 procent anser att eleverna inte är koncentrerade på skolarbetet under lektionerna. Skolans egen enkät visar också att studieron är mindre bra eller dålig, 22 procent av eleverna anser detta.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska en skriftlig bedömning ges av elevernas kunskapsutveckling när ett icke godkänt betyg satts i ett avslutat ämne.

Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtal i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i. Läraren ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett par skriftliga bedömningar som givits till elever vårterminen 2011. Av dessa framgår inte vilka kunskapskrav som eleven nått utan fokus ligger på vilka mål som eleven nått. Till exempel kan det stå att "eleven har nått samtliga mål på G-nivå förutom att ha kännedom om samhällsekonomi".

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är inte utformade på ett sådant sätt att eleven och elevens vårdnadshavare får tydlig information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen. Även den framåtsyftande delen av elevernas individuella planer behöver vidareutvecklas. Av de exempel som Skolinspektionen tagit del av framgår heller inte skolans insatser tydligt utan det mesta ansvaret ligger på eleven.

I några skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är kopplingen till kunskapskraven inte tydlig. I ämnet matematik anges t.ex. att eleven ska vara fokuserad under lektionstid, fråga om eleven inte förstår något etc.

Mot bakgrund av ovanstående förelägger Skolinspektionen Södertörns friskola att vidta åtgärder så att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling på det sätt som författningarna föreskriver.

Författning:

10 kap. 13 § och 22 § skollagen

Anmärkning:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas

Motivering:

Enligt skollagen ska rektorn se till att beslut fattas om åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

I samband med tillsynen har Skolinspektionen granskat exempel på åtgärdsprogram. Av dessa framgår inte alltid hur elevens behov och vilka konkreta åtgärder skolan och lärarna ska vidta för att eleven ska få det särskilda stöd den har rätt till. Åtgärderna som beskrivs utgörs många gånger av att eleven fortsätter lästräningen tillsammans med läraren och är inte alltid relaterade till de nationella målen.

Mot denna bakgrund förelägger Skolinspektionen Södertörns friskola att se till skolans åtgärdsprogram motsvarar skollagens krav. Det är också viktigt att säkerställa att det ges information om att beslut om åtgärdsprogram kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Södertörns friskola

Skolverket godkände Södertörns friskola som en fristående grundskola för årskurserna 1-9 (dnr 99:1055) den 9 december 1999. I beslut den 10 mars 2003 (dnr 43-2002:1373) godkände Skolverket att skolan även har rätt till bidrag för fristående särskola årskurserna 1-10 samt fristående förskoleklass. Skolan har en allmän profil. I samband med tillsynen framkommer att skolan för närvarande inte bedriver utbildning i förskoleklass, grundskola årskurserna 1-5 och grundsärskolan årskurserna 1-10.

Södertörns friskola tar emot elever i årskurserna 6-9. Skolan är organiserad som ett personalägt kooperativ. Skolan har fyra parallellklasser och eleverna kommer från sju kommuner, det stora antalet kommer dock från Huddinge kommun. Eleverna väljer mellan fyra profiler; musik och drama, bild och form, naturvetenskaplig profil och global profil med internationell inriktning. Skolan är organiserad i fyra arbetslag. Skolan leds av en rektor samt två biträdande rektorer.

Södertörns friskola har i samband med tillsynen begärt att tillstånden för fristående förskoleklass, grundskola årskurserna 1-5 samt grundsärskola årskurserna 1-10 dras in. Skolinspektionen har i beslut 2012-02-06 (Dnr 440-2012:284) återkallat dessa tillstånd.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Stig Westlund
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).